

Capítol 8.

Comunicacions científiques de resultats

Carme Ferré-Grau, Nària Soares De Carvalho

Introducció

Els resultats d'una investigació en infermeria han de ser comunicats, i aquesta tasca és responsabilitat de l'investigador/a. Difondre els resultats de la investigació permet avançar en el coneixement infermer, repetir la mateixa investigació en un altre context (pràctica basada en l'evidència), estudiar nous aspectes del problema investigat o aplicar els resultats en la pràctica professional d'infermeria.

Un cop establerta la necessitat de difondre els resultats, ens centrarem en els diferents tipus de comunicació científica: la presentació-redacció escrita i oral de la memòria d'un projecte d'investigació, de l'elaboració-presentació d'una comunicació oral i d'un pòster científic.

Aquest capítol té com a objectiu donar eines que facilitin l'estructuració i la presentació a la comunitat científica dels resultats d'un treball d'investigació.

Ens centrarem en els aspectes generals i específics en cadascun dels diferents tipus de comunicació científica tan oral com escrita.

2. Aspectes generals en les comunicacions científiques

En aquest apartat descriurem algunes normes d'estil mínimes perquè una comunicació científica sigui eficaç i vàlida tant en els aspectes referents al contingut escrit com a la comunicació i presentació oral (Castello *et alii*, 2007). Aquestes normes han de ser respectades en tot tipus de comunicació.

2.1 Presentació escrita

La redacció científica consisteix a expressar per escrit els resultats d'una investigació. L'estil científic ha de ser directe, ordenat, precís i sobri, tenint en compte que el seu principal objectiu és mostrar els resultats d'una investigació i descriure amb detall com s'ha realitzat.

Un redactat científic ha de complir, com a mínim, les següents condicions:

- Seguir un ordre preestablert: Serà el propi del mètode científic i ha de descriure el com s'ha realitzat una investigació, quan, on, amb qui i per a què poden servir els resultats.
- Tenir un estil impersonal: En la redacció s'han d'evitar els pronoms personals sempre que sigui possible i la seva redacció ha de ser en passat.
- Estar basat en fets: En l'apartat de resultats les dades han de ser explicades amb claredat, evitant la manipulació o «guia»; es descriuran només els resultats obtinguts a través dels instruments de mesura.
- En l'apartat de la discussió les dades han de ser interpretades amb honestat, tenint en compte les limitacions de l'estudi i les dificultats trobades.
- Considerar la seva font didàctica: Una bona descripció de la recerca permetrà fer avançar en el coneixement infermer, la replicació del mateix estudi en un altre context, obrir nous interrogants per estudiar referents a un problema d'infermeria o suggerir l'aplicació a la pràctica dels resultats (pràctica basada en l'evidència).

Nota: L'objectiu d'una comunicació científica és informar dels resultats d'una investigació, no impressionar i entretenir el lector o públic (és diferent d'un redactat literari).

2.2 Presentació oral

La presentació oral d'un treball científic en el qual s'ha invertit esforç, dedicació i temps, constitueix un moment de tensió cognitiva i emocional.

En aquestes situacions les persones manifesten els afectes i sentiments que l'elaboració d'un treball desencadena davant la perspectiva, encoratjadora i inquietant alhora, de mostrar públicament els resultats obtinguts. Es tracta d'una barreja d'ansietat i satisfacció, inclús certa vanitat, inherent al fet que es gaudeix de l'ús de la paraula per mostrar als altres el que s'ha fet. Percebre aquesta responsabilitat és una excel·lent motivació per preparar amb cura la presentació i l'assaig d'un discurs academicocientífic.

Cal considerar dos aspectes íntimament relacionats amb la presentació pública d'un treball academicocientífic: 1) El desenvolupament d'una bona organització en la

presentació oral (aspectes de comunicació verbal). 2) El control dels aspectes emocionals (aspectes de comunicació no verbal).

2.2.1 La comunicació verbal i l'organització del discurs

Per a una bona organització d'una exposició oral és important considerar els següents aspectes:

Taula 1: Regles d'or d'una comunicació oral.

<p><i>Brevetat:</i> Ser escrupulosos amb el temps previst per a la intervenció. El temps és «l'enemic de l'orador».</p> <p><i>Concisió:</i> Conceptes clars i digeribles per a l'audiència.</p> <p>Respectar les fases del discurs:</p> <p><i>A l'inici/introducció:</i></p> <p>Inici ben pensat i preparat .</p> <p>Introducció breu: «anar al gra».</p> <p>Nota: Els primers minuts són importants per captar l'atenció de l'audiència.</p> <p><i>Durant el discurs / la exposició:</i></p> <p>Anar preparats amb les notes o els apunts necessaris (ningú ens demana que parlem de memòria).</p> <p>Evitar en la mesura del possible la lectura textual ja que ens farà perdre el contacte visual amb el públic</p> <p>Explicar-ho amb frases simples (subjecte-verb-predicat). L'única excepció pot ser la presentació pública d'una tesi doctoral.</p> <p>Mantenir l'atenció posant exemples visuals i/o vivencials.</p> <p>Nota: És important comunicar i «contagiar» al públic el nostre interès i entusiasme pel tema tractat.</p> <p><i>En acabar / Conclusió:</i></p> <p>Resumir i esquematitzar els punts principals.</p> <p>Exposar alguna proposta o resolució pràctica derivada del treball presentat.</p> <p>Preparar el final acuradament. Un bon final ha de ser curt i agradable; curt d'escoltar i agradable de recordar.</p> <p>S'ha d'acabar amb una frase de cortesia dirigida al públic.</p> <p>Nota: No s'ha de dir que s'acaba fins que no es finalitzi l'exposició.</p>

Després de l'exposició habitualment s'obre un torn de preguntes. És important establir una bona sintonia amb el públic, per aconseguir-ho es poden utilitzar tècniques facilitadores amb frases com: «m'agrada que em facis aquesta pregunta», «gràcies per aquesta intervenció», etc. I evitar contestar en un to agressiu, especialment quan l'interlocutor no estigui d'acord amb el nostre treball.

Nota: Quan es prepara la intervenció és important preveure el que ens poden preguntar i conèixer les característiques bàsiques, coneixements i interessos del públic del lloc on anem a exposar el nostre treball.

A més en el context de la presentació oral d'un treball acadèmic davant un tribunal es requereix conèixer les normes explícites i implícites de la institució en la qual es defensa el treball. Davant un tribunal la formalitat en el tracte durant el discurs pot donar millors resultats que una excessiva familiaritat i desimboltura en l'exposició (Corominas, 2000; Day, 2003; Walker, 2005).

2.2.2. La comunicació no verbal i els aspectes emocionals

L'èxit d'una comunicació oral depèn, en gran part, del fet que el llenguatge no verbal estigui en consonància o congruència amb el missatge verbal. Durant una comunicació científica el comportament expressiu determina la impressió causada als altres durant el discurs (Martinez Selva, 2000). Una comunicació no verbal nerviosa o vacil·lant pot debilitar un missatge ben estructurat.

El llenguatge és molt més visual que auditiu; per tant, cal reflexionar sobre els diferents aspectes del llenguatge corporal que poden reforçar i facilitar una excel·lent exposició oral:

La modulació de la veu. Utilitzar una veu audible i canviar el to de veu durant la presentació per evitar la monotonia. Establir pauses durant el discurs, per cridar l'atenció, especialment abans de començar a parlar, abans de dir alguna cosa important i abans de la conclusió.

La mirada. Es tracta d'un element fonamental de comunicació. És important mantenir en tot moment el contacte visual amb el públic. Si l'auditori és gran es pot situar la mirada en aquelles persones que ens escoltin (o ens ho sembli).

S'ha de repartir la mirada entre diverses persones situades en diferents espais de la sala i així evitar «col·locar» el discurs a la mateixa persona.

La posició i postura:

Si el públic és nombrós és important parlar de peu. Tant si estem de peu com asseguts és important adoptar una postura còmoda.

Mai s'ha de parlar d'esquena a l'auditori (s'ha de vigilar no mirar la pantalla o la pissarra ja que fàcilment podem donar l'esquena al públic).

No posar les mans a les butxaques, ni fer soroll amb les monedes, el bolígraf o qualsevol altre objecte que tinguem a la mà.

Els gestos s'han d'utilitzar per emfasitzar el discurs.

Evitar tics o moviments nerviosos:

Tots tenim paraules repetitives que apareixen en moments de tensió. És millor un silenci per posar en ordre les idees, que l'ús repetitiu d'una paraula «paràsita» per emplenar el silenci entre idees o frases del discurs. Algunes de les més freqüents solen ser: allargar la vocal «Eee, bé, d'acord...». És important ser conscient de quina és la nostra paraula paràsita i evitar utilitzar-la.

El silenci significa que estem buscant la millor expressió d'allò que pretenem dir; la repetició constant d'una paraula «paràsit» indica titubeig o inseguritat.

Cal recordar que en una comunicació científica el 50% del missatge serà transmès a través de la CNV: La mirada, la veu i els gestos s'han d'adaptar al contingut i desenvolupament del discurs oral, al que donen suport.

2.2.3 Els mitjans audiovisuals

En les darreres dècades els mitjans audiovisuals (MAV) han sofert grans transformacions tant des del punt de vista tecnològic com des de la seva utilització i expansió. Si bé els mitjans audiovisuals poden ser molt diversos, actualment són les presentacions electròniques les més utilitzades per il·lustrar un treball, una comunicació científica o una ponència.

Abans de l'exposició, un orador ha de prendre una sèrie de decisions relacionades amb els suports sobre els quals ha de basar el seu discurs oral (Icart-Isern, Fuentesal, 2006). Els recursos informàtics són de gran ajuda, però no han de substituir l'exposició oral sinó que han de servir de guia i subratllar els aspectes bàsics del discurs.

Objectiu

- És important que els mitjans audiovisuals utilitzats siguin escollits d'acord amb el tipus de presentació oral i l'efectivitat (no per impressionar el públic).
- Atraure l'atenció de l'audiència cap als continguts de l'exposició oral (no distreure l'atenció del públic).
- Proporcionar informació addicional.
- Il·lustrar l'exposició amb exemples i complementar el contingut verbal amb imatges (una imatge val més que mil paraules).

Disseny d'una projecció:

Contingut:

Títol

Subtítol

Text

Mida i tipus de lletra: La mida de la lletra serà adequat si se'n pot llegir el contingut a simple vista a una distància aproximada d'un metre (mida mínima de lletra per al text: 24).¹

Una bona diapositiva es pot comprendre en quatre segons. Per fer-ho, es recomana un màxim de 8 línies en el text escrit per a cadascuna de les diapositives, ja que un excés d'informació en dificulta la lectura. S'ha d'evitar utilitzar sigles en el text ja que dona peu a comentaris a l'auditori que distreuen l'atenció.

Les taules acostumen a ser molt útils per resumir els resultats d'una investigació, però perquè siguin visibles a l'auditori no han de superar les quatre columnes i set files. Sempre que es pugui és millor utilitzar un gràfic que una taula per resumir la informació.

Es recomana el repàs final de les normes ortogràfiques i de puntuació en els continguts de les diferents diapositives.

L'ús d'imatges i colors:

En una diapositiva, el color i la imatge s'utilitzaran amb finalitats funcionals més que decoratives, els colors han de ser per adaptar-se a la realitat de l'objecte.

El color de fons elegit per a la diapositiva condicionarà el color de la lletra. Per a un fons fosc cal utilitzar un color de lletra clara i per a un fons clar, un color de lletra fosc.

Quant al text, és preferible usar diferents colors per diferenciar títols, subtítols i contingut, sempre que se segueixi una coherència durant la presentació i sense abusar dels colors utilitzats.

¹ Per a més informació sobre l'elaboració de presentacions científiques en power point podeu accedir a l'enllaç: <http://www.justmed.eu/files/How_to_Present_at_Meetings.pdf>.

Taula 2: Optimització de la utilització del mitjans audiovisuals.
Font: (Icart-Isern, Fuentesalz, 2006).

El dia de la presentació és important:

Abans de l'exposició

- Assegurar-se que els mitjans audiovisuals funcionen correctament i que se'n coneix el funcionament (connexió, volum, utilització del comandament a distància, etc.).
- Verificar la posició correcta de la pantalla en relació amb l'auditori.

Durant l'exposició

- Evitar llegir les diapositives.
- Evitar assenyalar amb el dit les projeccions.
- Els mitjans audiovisuals han de premetre el contacte visual amb l'audiència.
- Per la claredat de les conclusions és important presentar cada idea important en una diapositiva diferent.
- El nombre de diapositives ha de ser adequat al temps d'exposició. En cas de sobrepassar el temps previst, per finalitzar és important passar directament a les conclusions del treball presentat.

RECORDAR: Posar a l'última diapositiva el correu electrònic de l'autor de la presentació, ja que facilita el contacte posterior amb els científics interessats en el tema tractat.

Nota: Abans de l'exposició és important assajar la presentació amb persones de confiança: companys, amics, familiars, etc.; ja que una crítica constructiva ajuda a identificar aquells aspectes que poden ser millorables de la comunicació verbal i no verbal. Per assegurar-nos d'una bona integració entre la comunicació verbal, la no verbal i els mitjans audiovisuals de suport és fonamental: assajar, assajar i assajar.

3. Tipus de comunicacions científiques

3.1 Elaboració presentació d'una memòria o projecte d'investigació

En la majoria de cursos de postgrau, màsters i inclús cursos de formació continuada s'exigeix, com a treball final, la presentació i defensa pública d'un projecte d'investigació o d'un treball final, la qual cosa requereix tenir en compte diferents aspectes per a la seva elaboració i/o presentació pública:

Taula 3: Guió projecte d'investigació. Adaptat de Tejada (1998).

Pàgines preliminars	<p><i>Títol:</i> Ha de ser curt i informatiu</p> <p><i>Agraïments:</i> A les persones i/o institucions que ens han ajudat en el nostre treball.</p> <p><i>Índex</i></p>
Marc conceptual	<p><i>Introducció justificació:</i> Anticipar breument l'estudi, informar de la rellevància teorico-pràctica del tema escollit, així com de la seva oportunitat.</p> <p><i>Objectius</i> de la investigació:</p> <p><i>Marc teòric:</i> Revisió de les aportacions prèvies al tema. Fonaments teòrics i pràctics d'altres investigacions, les teories en què es basa l'estudi i el model que se segueix.</p> <p><i>Hipòtesi:</i> Es proposen possibles solucions al problema, que han de confirmar-se durant la investigació.</p>
	<p><i>Descripció de les variables:</i> Definició i medició.</p> <p><i>Mètode:</i></p> <p>Població-mostra.</p> <p>Instruments de recollida de dades, l'especificació de les seves qualitats tècniques (vàlides i fiabilitat).</p> <p><i>Aspectes ètics</i> de la investigació.</p> <p><i>Anàlisi de les dades:</i> Anàlisi quantitativa / Anàlisi estadística i/o qualitativa/ Anàlisi de contingut. Seguint el model teòric proposat al marc conceptual: etnogràfic, hermenèutic, fenomenològic, etc.</p>
Resultats	<p><i>Anàlisi estadística i descriptiva, i anàlisi inferencial:</i> Amb el suport de taules, síntesis i gràfiques representatives.</p> <p>Anàlisi de contingut que descriu i analitzi cadascuna de les categories identificades. En l'exposició narrativa es respectaran les paraules de l'informant amb una codificació identificativa que permeti situar-se en el text.</p>
Discussió i conclusions	<p><i>Valoració interpretació</i> dels resultats obtinguts i comparació amb altres estudis.</p> <p>Exposar clarament les limitacions identificades.</p> <p><i>Conclusions</i> que han de donar resposta als objectius plantejats.</p> <p>Conseqüències i aplicabilitat pràctica dels resultats obtinguts.</p> <p><i>Propostes de futur.</i></p>
	<p><i>Bibliografia</i></p> <p><i>Annexos:</i> Tota aquella informació addicional que es consideri necessària per a una millor comprensió del treball.</p>

Nota: En el cas que es presenti un projecte científic no realitzat és important que després de la metodologia es detalli un **cronograma** per elaborar-lo i el **pressupost** necessari per realitzar-lo. Substituint l'apartat dels resultats i el de les conclusions, els altres apartats seran els mateixos.

Els aspectes teòrics dels diferents apartats descrits en la redacció presentació científica de la memòria o projecte d'investigació, ja han estat tractats de manera més exhaustiva en altres capítols d'aquesta obra com per exemple: Investigació quantitativa i/o qualitativa, Conceptes bàsics de bioètica i Cerca bibliogràfica.

3.2 Elaboració presentació d'una comunicació científica

Als congressos, jornades o sessions científiques, s'hi acostumen a presentar tres tipus de comunicacions científiques atenent a la **variabilitat del seu contingut** i als objectius de la recerca realitzada:

- Comunicació científica dels resultats d'una investigació empírica.
- Comunicació científica d'un cas clínic.
- Comunicació científica d'un estudi de revisió bibliogràfica.

Les formes de presentació més habituals són mitjançant una comunicació oral o una comunicació gràfica (pòster científic).

En totes les comunicacions científiques s'ha d'incloure:

- **Títol:** Ha de ser fidel al contingut. No es recomanen més de 15-20 paraules.
- **Autors:** S'han de citar per ordre d'importància els que han treballat en l'elaboració de la comunicació científica. La resta de persones implicades han d'anar als agraïments.
- **Lloc:** Identificar la institució o institucions on es va realitzar el treball i on es presenta. És important incloure el logotip de totes les institucions implicades.
- **Bibliografia:** Usar adequadament el sistema de cites i de construcció de les referències bibliogràfiques. Respecte a això, hi ha varietat d'estils, però la majoria de les revistes científiques en l'àmbit de ciències de la salut es guien pel sistema Vancouver: en aquest sistema les cites s'indiquen per nombres correlatius, generalment en format de superíndex, i les referències a l'apartat de bibliografia s'ordenen segons la seva aparició en el text.

Nota: Organitzar el material a presentar d'acord amb el temps d'exposició. No ha d'excedir-se en cap cas el temps previst.

Es comença plantejant: Quin és el problema?

S'acaba per identificar: Quina és la solució?

A continuació passarem a detallar els **aspectes bàsics** de cadascuna de les comunicacions científiques segons el contingut o l'objectiu de la presentació.

3.2.1 Comunicacions científiques dels resultats d'una investigació empírica

En la seva elaboració/presentació s'han de descriure les diferents fases del procés d'investigació.

S'ha de sintetitzar:

- ✦ Què es va estudiar? **INTRODUCCIÓ**
 - S'ha de formular l'objectiu i la pregunta d'investigació.
 - El coneixement actual del tema (resum dels escrits per altres).
 - La importància del tema per la pràctica i/o la teoria d'infermeria.
- ✦ Com es va estudiar? **MATERIAL I MÈTODE**
 - Exposar què es va fer per respondre a la pregunta d'investigació.
 - Se n'ha de permetre la rèplica (subjectes, disseny d'investigació, principals variables i la seva operacionalització, instruments de recollida de dades, descripció de l'anàlisi de les dades: quantitativa i/o qualitativa).
 - Aspectes ètics de la investigació.

- ✦ Quines van ser les troballes? **RESULTATS**

S'hauran de mostrar els principals resultats obtinguts de manera clara i ben detallada resumits en taules o gràfiques.

- ✦ Què signifiquen per a la pràctica/teoria? **DISCUSSIÓ/ CONCLUSIONS**
 - Implicació dels resultats trobats en relació amb l'objectiu plantejat.
 - Compara les troballes amb els altres autors.
 - Resum de les idees més importants.
 - Orientacions o suggeriments per a la pràctica clínica i/o teòrica d'infermeria.
 - *Nota:* En la presentació d'una comunicació científica, només s'han de comunicar els detalls més rellevants d'una investigació.

3.2.2 Comunicació científica d'un cas clínic

En el procés d'elaboració presentació d'un cas clínic es tindran en compte els següents apartats (Del Pino-Casado, 2013):

- ✦ Què es va estudiar?

Es tracta de la justificació del cas clínic i de la seva presentació.

En aquest apartat s'exposa la seqüència del procés infermer. S'ha de començar amb una **breu al·lusió a la situació clínica** del pacient, incloent-ne la descripció cronològica. Es tractaria d'un paràgraf d'enllaç entre la introducció i la valoració.

En els aspectes ètics, per **garantir la confidencialitat** es recomana utilitzar un pseudònim en substitució del nom real i fer-ho constar en la presentació.

També és aconsellable al·ludir explícitament a emplaçaments que poguessin donar pistes sobre la identitat del pacient així com demanar-ne el **consentiment** per a la presentació del cas.

- Com s'estudia el cas?

Valoració: En aquest apartat s'exposarà la valoració integral que s'ha fet de la persona a partir de les eines utilitzades, que han de ser coherents amb el **model de cures** elegit, ja que el seu ús afavorirà la recollida d'informació de l'esquema utilitzat. És important **exposar les dades que surten de la normalitat**, ja que de la seva anàlisi depèn l'elaboració del judici diagnòstic. Si, com que ajuda a la valoració, s'usa algun instrument de mesura de salut (testos, escales o índexs); s'ha de citar l'instrument corresponent i el resultat d'aplicar-lo.

Pel que fa a l'estil de redacció, es recomana realitzar una **exposició narrativa**, respectant les pròpies paraules del pacient.

Pla de cures: Descriure breument les diferents etapes del pla de cures.

a) Fase diagnòstica. Aquesta fase és considerada la més important del procés infermer, ja que s'interpreten les dades obtingudes en la valoració mitjançant l'anàlisi i la síntesi dels resultats.

b) Fase de planificació. Es presentaran els resultats seleccionats amb els seus corresponents indicadors. Hem de recordar que cada resultat pot mesurar-se en diferents indicadors que es graduen en escales tipus Lickert de cinc valors.

- El valor de l'indicador de resultat que descriu amb més precisió l'estat del pacient abans de la fase d'execució del pla de cures.
- El valor de l'indicador de resultat que descriu l'estat del pacient que desitgem després de la intervenció o en l'avaluació final del procés.

Amb l'objectiu de dotar de més rigor l'elecció de les intervencions, es recomana que aquestes es contrastin amb informació basada en l'evidència, i inclús es facin explícites les fonts d'evidència consultades.

c) Fase d'execució. S'exposarà com s'ha dut a terme el pla de cures i les principals dificultats trobades. En el cas que s'hagi requerit de la participació d'un equip multidisciplinari s'informarà en la comunicació de la participació de cada professional.

d) Fase d'avaluació. En aquest apartat realitzaríem una avaluació del pla de cures executat, amb el grau de resultats aconseguits. Assenyalar els indicadors de resultat,

amb les seves puntuacions i els significats obtinguts abans i després de la intervenció d'infermeria.

Es recomana l'ús de taules o quadres que reflecteixin les dades més rellevants de cadascuna de les etapes.

- Quines han estat les troballes?

Es recomana **destacar les troballes més rellevants del cas**, destacant el grau de resolució dels problemes proposats i establint comparacions amb alguns resultats de la literatura científica en casos similars. S'han d'assenyalar les limitacions o dificultats trobades a l'hora de posar en pràctica el pla de cures i la forma com s'han anat resolent.

Finalment, és important destacar les implicacions pràctiques en forma de **recomanacions clíniques** que se suggereixen després dels resultats obtinguts en el cas.

Nota: En el cas de fotografies o imatges del cas descrit s'ha de tenir l'autorització expressa de la persona. (Si no són necessàries per la comprensió del cas s'han d'evitar.)

3.2.3 Comunicació científica dels resultats d'una revisió bibliogràfica

Es tracta de la presentació oral d'una cerca d'informació escrita sobre un tema. En la presentació s'ha de reunir i discutir críticament la informació publicada sobre un tema durant un període determinat (Roussos, 2011)

- Què s'ha estudiat?

En aquest apartat s'ha d'incloure la presentació del tema, els antecedents en termes de revisions ja existents sobre la temàtica estudiada i la justificació de la seva rellevància, així com els objectius del treball de revisió. L'objectiu general de l'apartat és estructurar la revisió.

- Com s'ha estudiat?

Descriure el mètode de localització i les bases de dades (nacionals i internacionals) utilitzades en la cerca i el període dels articles seleccionats.

Detallar les paraules clau utilitzades per a la cerca i el llenguatge d'interrogació i explicar com es van modificar durant el procés, amb els descriptors nacionals i internacionals. Fer referència al llenguatge i als criteris d'inclusió/exclusió dels articles per a la seva anàlisi posterior.

Per la comunicació s'han de desenvolupar quadres de resum per integrar la informació dels diferents estudis. La revisió escrita no ha de ser una simple sèrie de cites o extractes. Quan la bibliografia sobre un tema és molt extensa, convé organitzar les troballes dels estudis revisats en un quadre resum, el qual pot incloure les columnes d'«autor», «nombre de matèries», «tipus de disseny», «mètode per mesurar les variables» i «troballes principals». A partir d'aquest quadre, l'investigador pot fer un ràpid repàs general i integrar gran quantitat d'informació.

• Quines han estat les troballes?

Assenyalar el que s'ha estudiat sobre el tema fins a la data, la seva idoneïtat i fiabilitat. Identificar les llacunes que semblen haver-hi i la contribució probable de l'estudi. S'han d'assenyalar tant els punts congruents com les contradiccions, així com explicar el sentit de les incongruències trobades. Per exemple, diferents conceptualitzacions sobre el tema o diferents mètodes utilitzats pels investigadors.

Presentar els fets i les troballes en el llenguatge temptatiu que correspon a la indagació científica i identificar les fonts d'opinions, punts de vista i generalitzacions.

3.3 Elaboració presentació d'un pòster científic

Un pòster científic és una síntesi d'un procés d'investigació en el qual s'utilitzen bàsicament recursos visuals (figures, taules, imatges, etc.). És important que sigui clar i atractiu a la vista. Els pòsters haurien de ser considerats com una fotografia ràpida d'un treball d'investigació amb l'objectiu d'atraure l'atenció dels professionals o ser un resum que estimuli el públic a voler aprofundir sobre el seu treball científic.

En el pòster es poden emprar els mateixos apartats que en una comunicació científica (títol, autors, introducció, objectius, mètode, resultats, conclusions i bibliografia bàsica, només les referències imprescindibles). Com a regla general les figures, taules i imatges han d'ocupar fins al 50% de l'espai assignat (Bourne, 2014).

La mida d'un pòster varia segons les normes de presentació de l'esdeveniment científic. Les mides poden variar de DIN A2 (quatre folis DIN A4) a DIN A (vuit folis DIN A4).

Segui quin sigui la mida del pòster, el text més petit hauria de ser llegit amb claredat a un metre de distància, i el títol fins a dos metres. Per això, es recomana que la mida de la lletra sigui: el títol de 36 punts; autors, afiliació i encapçalament de 30 punts, i el cos de text no hauria de ser inferior a 20 punts.

Exemple d'un pòster científic que resumeix els resultats d'una investigació:
Presentat al IV Congreso Internacional Da SPESM: Padrões de qualidade em
Saúde Mental. Braga, 2014.

www.cuidadorascronicos.com

Plataforma de apoyo 2.0 para cuidadoras no profesionales de personas con problemas de salud física y mental

Grupo de Cuidadorascronicos: Lleixà-Fortuño Mar, Ferré-Grau Carme, Albacar-Riobóo Nùria, Rodero-Sánchez Virtudes, Boqué-Cavallé Montserrat, García-Martínez Montserrat, Vives-Relats Carmen, Salvadó-Usachs Teresa, Martí-Cavallé Montserrat, Espuny-Vidal Cinta, Marqués-Mofas Luís, Lluch-Canut Teresa, Roldán-Merino Juan Francisco, Martínez-Riera José Ramón, Saavedra-Llobregat Mª Dolores, Carrión-Robles Trinidad.

→ Introducció

La web que se presenta forma parte de un proyecto multicéntrico más amplio titulado "Cuidadoras 2.0": efectividad de un programa de apoyo 2.0 para cuidadoras no profesionales de pacientes crónicos. Financiado por el Instituto de Salud Carlos III y por el Fondo Europeo de desarrollo Regional.

Objetivo

Presentar el diseño y describir el proceso de elaboración de una web 2.0 de asesoramiento a cuidadoras no profesionales de personas con problemas de salud física y mental

Diseño

Para la elaboración de la web se creó un dominio web www.cuidadorascronicos.com, que define el contenido y la población a la que se dirige. Se diseñó un logo identificativo y visual

→ Resultados

Se consensuó la estructura y contenidos de la web con los siguientes apartados:

"Inicio" se informa sobre lo que se puede encontrar en la web. Especificando a quién va dirigida, que es un espacio libre, gratuito y fiable. Con el fin de acompañar en el proceso y mejorar la relación con la persona que cuida. Se acompaña de guías de uso y de un video tutorial.

"El proyecto" se describe el proyecto de investigación y se adjuntan fichas de presentación de los miembros del equipo que han diseñado la web.

"Cómo cuidar" se divide en diferentes ámbitos dedicados a facilitar pautas de actuación útiles ante algunos problemas frecuentes a los que se enfrentan las personas que cuidan. Los ámbitos de cuidados actuales son: mayores y fragilidad, Alzheimer y demencias, depresión, esquizofrenia y cuidados al final de la vida.

"Cómo cuidarse" propone aspectos para mejorar la salud física y emocional que ayuden a cuidar a la cuidadora, entre ellos se destaca el decálogo de la salud mental positiva.

"Ayudas y recursos" se presentan guías para cuidadores y otros recursos que pueden resultar de interés. Se invita a participar y enviar información y recursos.

"Punto de encuentro" da acceso previa suscripción gratuita a entrar en el espacio privado y confidencial de la web, donde podrá compartir con otras cuidadoras, a través de un foro, conocimientos y experiencias derivadas de la situación que usted está viviendo. Será acogido por una cuidadora experta.

"Noticias" en esta sección se ofrecen informaciones aparecidas en medios de comunicación en torno a la dependencia, cuidadores familiares, etc.

Una vez registrada, le invitamos a cumplimentar unos cuestionarios para poder comprobar la efectividad de la web, y poder mejorarla.

→ Conclusiones

La página web 2.0 puede ser un entorno idóneo para ayudar a los cuidadores a compartir sus experiencias, evitando el sentimiento de soledad y consultar información complementaria a la atención presencial, que les puede ayudar a gestionar y a mejorar la salud de las personas que cuidan y muy especialmente la suya propia. La web 2.0 permite interactuar y compartir sus vivencias con otras cuidadoras.

Proyecto financiado por:

www.cuidadorascronicos.com

Errors més freqüents en la creació d'un pòster científic:

- ✦ Presentar-lo amb un text amb lletra massa petita i que no es llegeixi bé durant l'exposició.
- ✦ Que predomini el text escrit sense gràfics ni il·lustracions.
- ✦ Que estigui molt ple i la informació molt desorganitzada.
- ✦ Que el color del fons predomini sobre el color del contingut.
- ✦ Que els colors siguin tan cridaners que s'assemblin més als d'un cartell publicitari que als d'un pòster científic.²

² Per a més informació sobre la creació de pòsters científics en infermeria podeu accedir als següents enllaços:
<<http://eps.rcm.upr.edu/talleresoire/Documents/Instrucciones%20para%20Crear%20un%20Cartel.pdf>>
<<http://www.cuidando.es/archives/668>>

Bibliografia

- BOURNE, P. (2012). «Ten simple rules for making good oral presentations». *PLoS Comput Biol* 3(4): 77-78.
- CASSANY, D. (1998). *La cuina de l'escriptura*. 7a edició. Barcelona: Empúries.
- CASTELLÓ, M. (coord.) (2007). *Escribir y comunicarse en contextos científicos y académicos: conocimientos y estrategias*. Barcelona: Graó.
- COROMINA, E.; CASACUBERTA, X. (2000). *El treball de recerca. Procés d'elaboració, memòria escrita, exposició oral i recursos*. Vic: Eumo.
- DAY, A.R. (2003). *Como escribir y publicar trabajos científicos*. 3a reimpressió. Washington: The Oryx Press.
- ICART ISERN, M.T.; FUENTESALZ, C.; PULPÓN, A. (2006). *Elaboración y presentación de un proyecto de investigación y una tesina*. Barcelona: Publicacions UB.
- MANCHESTER OPEN LEARNING (1999). *Como hacer presentaciones eficaces*. Barcelona: Gestión 2000.
- MARTÍNEZ SELVA, J.M. (2000). *Aprender a comunicarse en público*. Barcelona: Paidós.
- ROUSSOS, A. (2011). «Preparación de una revisión bibliográfica para su publicación: Cuando un solo artículo habla de muchos Trabajos». *Reportes de investigación*, 1:1-7.
- TEJADA FERNÁNDEZ, J. (1998). *El proceso de investigación científica*. Barcelona: Fundació la Caixa.
- WALKER, M. (2005). *Como escribir trabajos de investigación*. 2a reimpressió. Barcelona: Gedisa.